

Strategia Rady Europy na rzecz praw dziecka (2016-2021)

” Prawa
człowieka
dzieci

www.coe.int/children

Budowanie Europy
dla dzieci i z dziećmi

Strategia Rady Europy na rzecz praw dziecka (2016-2021)

Prawa
człowieka
dzieci

Wydanie francuskie:

*Stratégie du Conseil de l'Europe
pour les droits de l'enfant (2016-2021)*

Wszystkie kwestie dotyczące reprodukcji, czy przekładu całości lub części niniejszego dokumentu należy kierować do Dyrektoriatu Komunikacji (F-67075 Strasbourg Cedex lub publishing@coe.int). Pozostałą korespondencję dotyczącą niniejszego dokumentu należy kierować do Dyrektoriatu Generalnego Demokracji.

Zdjęcie na okładce: © Zev Hoover

Okładka i projekt: Departament Produkcji Dokumentów i Publikacji (SPDP), Rada Europy

© Rada Europy, marzec 2016 r.
wydrukowano w Radzie Europy

Spis treści

WSTĘP	4
I. RADA EUROPY I PRAWA DZIECKA: OSIĄGNIĘCIA BĘDĄCE PODSTAWĄ, NA KTÓREJ MOŻNA BUDOWAĆ	6
II. CZY NADAL TAM JESTEŚMY? WYZWANIA W SFERZE PRAW DZIECKA DZIS I JUTRO	7
1. Bieda, nierówność i wykluczenie	7
2. Przemoc	8
3. System wymiaru sprawiedliwości stworzony dla dorosłych	8
4. Wyzwania dla rodzin i rodziców	8
5. Rasizm, mowa nienawiści i radykalizacja	9
6. Dorastanie w cyfrowym świecie	9
7. Migracja	9
III. SFERY PRIORYTETOWE	10
1. Równe szanse dla wszystkich dzieci	10
2. Uczestnictwo dzieci	13
3. Życie wolne od przemocy dla wszystkich dzieci	15
4. Przyjazny dzieciom wymiar sprawiedliwości dla wszystkich dzieci	18
5. Prawa dziecka w środowisku cyfrowym	20
IV. ZAPEWNIENIE STRATEGII	22
1. Tworzenie standardów mających zastosowanie wobec dzieci	22
2. Zaangażowanie wszystkich właściwych podmiotów	22
3. Komunikowanie praw dziecka	23
4. Przeprowadzanie oceny	23

Wstęp

---

1. Rada Europy chroni i promuje prawa człowieka, które obejmują także prawa dziecka. Niniejszy dokument ustanawia priorytety Rady Europy w tej sferze na okres od 2016 do 2021 r.
2. Strategia ta określa:
  - f osiągnięcia Rady Europy, będące podstawą, na której można budować (rozdział I);
  - f największe wyzwania dla praw dziecka (rozdział II);
  - f pięć priorytetowych sfer i działań dla sprostania tym wyzwaniom (rozdział III);
  - f metody pracy nad Strategią (rozdział IV).
3. Pięć priorytetowych sfer gwarantujących prawa dziecka to:
  1. **Równe szanse dla wszystkich dzieci**
  2. **Uczestnictwo wszystkich dzieci**
  3. **Życie wolne od przemocy dla wszystkich dzieci**
  4. **Przyjazny dzieciom wymiar sprawiedliwości dla wszystkich dzieci**
  5. **Prawa dziecka w środowisku cyfrowym**
4. Dzieci w państwach członkowskich Rady Europy są uprawnione do korzystania z pełnej gamy praw człowieka chronionych przez Europejską Konwencję Praw Człowieka, Konwencję Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka (KPDz) i inne międzynarodowe instrumenty ochrony praw człowieka. Obejmują one prawa obywatelskie, polityczne, ekonomiczne, społeczne i kulturalne. Strategia ta ma na celu objęcie tych wszystkich kategorii praw człowieka i ustanawia zobowiązanie Rady Europy i jej państw członkowskich do urzeczywistnienia tych praw dla wszystkich dzieci.
5. Działalność Rady Europy w zakresie praw dziecka jest oparta o KPDz, a w szczególności na jej czterech generalnych zasadach:¹
  1. **Niedyskryminacja** (Artykuł 2). Prawa dziecka mają zastosowanie do wszystkich dzieci bez dyskryminacji na jakiegokolwiek podstawie. Wszystkie prawa przysługują bez jakiegokolwiek dyskryminacji, niezależnie od rasy, koloru skóry, płci, języka, religii, poglądów politycznych lub innych, pochodzenia narodowego, etnicznego, czy społecznego, statusu majątkowego, niepełnosprawności, cenzusu urodzenia², orientacji seksualnej, tożsamości płciowej³ lub, jakiegokolwiek innego statusu tego dziecka albo jego rodziców, bądź opiekuna prawnego. Ta Strategia przykładą uwagę do stosowania zasady niedyskryminacji we wszystkich pięciu priorytetowych sferach.
  2. **Najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka** (Artykuł 3). We wszystkich działaniach dotyczących dzieci sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka. Rada Europy będzie pracować nad tym, by ta zasada działała w zakresie wszystkich celów tej Strategii.⁴
  3. **Prawo do życia, przetrwania i rozwoju** (Artykuł 6). Dzieci mają nieodłączne prawo do życia i ochrony przed przemocą i samobójstwem. Rozwój powinien być interpretowany w szerszym sensie i powinien obejmować rozwój fizyczny, umysłowy, duchowy, moralny, psychologiczny i społeczny dziecka.
  4. **Prawo do bycia wysłuchanym** (Artykuł 12). Uczestnictwo dzieci to jedna z pięciu priorytetowych sfer Strategii, ale jest to również cel przekrojowy. Angażowanie dzieci w proces decyzyjny na poziomie indywidualnym, rodzinnym, organizacji i polityki w społeczeństwie jest kluczowe, by realizować te prawa. Rada Europy jest zobowiązana do przyjmowania podejścia wobec praw dziecka we wszystkich wymiarach niniejszej Strategii polegającego na uczestnictwie i do wspierania państw członkowskich w tym samym.

---

1. Komentarz Ogólny nr 5 (2003) Komitetu Praw Dziecka ONZ w sprawie działań ogólnych służących wprowadzeniu w życie Konwencji o prawach dziecka.

2. KPDz, Artykuł 2.1.

3. CM/Rec(2010)5 Zalecenie Komitetu Ministrów Rady Europy (przyp. tłum.) w sprawie środków zwalczania dyskryminacji na podstawie orientacji seksualnej, czy tożsamości płciowej.

4. Decyzja Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie konkluzji konferencji o „Najlepszym zabezpieczeniu interesów dziecka”,

Bruksela, 9-10 grudnia 2014 r. i jego posiedzenia w dniu 15 kwietnia 2015 r. (DD(2015)266).

6. Strategia to wynik szerokich konsultacji z państwami członkowskimi, społeczeństwem obywatelskim, rzecznikami praw dziecka, innymi międzynarodowymi organizacjami i z dziećmi.⁵ Proces ten przeprowadził Komitet Ekspertów do spraw Strategii Rady Europy na rzecz Praw Dziecka (DECS-ENF), który spotkał się trzykrotnie w latach 2014 - 2015. Strategia została przyjęta przez Komitet Ministrów Rady Europy w dniu 2 marca 2016 r. i ogłoszona na konferencji wysokiego szczebla w Sofii, w Bułgarii, w dniach 5-6 kwietnia 2016 r.

7. Podmioty, które przyczyniły się do opracowania Strategii wzięły pod uwagę również poglądy dzieci. Powtórna analiza ponad 130 konsultacji z dziećmi w państwach członkowskich Rady Europy została specjalnie przygotowana w celu poinformowania o opracowywaniu tej Strategii.⁶ Wyniki tej analizy będą stanowić dokument pomocniczy w procesie wdrażania Strategii. Niektóre państwa członkowskie konsultowały dzieci również bezpośrednio na poziomie krajowym w ramach swojego wkładu do Strategii.

8. Beneficjentami priorytetowych sfer i działań określonych w niniejszej Strategii i Załączniku do niej są dzieci, tj. osoby poniżej 18 roku życia mieszkające w którymś z 47 państw członkowskich Rady Europy. Działalność Rady Europy, jako organizacji międzyrządowej jest uzgadniania przez rządy jej państw członkowskich, które ją wrażają wraz z innymi podmiotami, takimi jak społeczeństwo obywatelskie i rzecznicy praw dzieci.

9. Czas obowiązywania tej Strategii to sześć lat. Śródkresowa ocena, która zostanie przeprowadzona po trzech latach pod przewodnictwem państw członkowskich i innych właściwych podmiotów, będzie okazją do poprawek.

---

5. Ankiety wypełniło 39 państw członkowskich, 34 organizacje pozarządowe i 13 rzeczników praw dziecka. Sześć organizacji międzynarodowych przesłało pisemne informacje.

6. Rada Europy (2015), Aktualne wyzwania dotyczące praw dziecka: Co myślą dzieci? Badanie poglądów i priorytetów dzieci dla celów Strategii Rady Europy na rzecz praw dziecka.

I. Rada Europy i prawa dziecka: osiągnięcia będące podstawą, na której można budować

---

10. Podczas swojego prawie 10-letniego istnienia od 2006 r., program „Budowanie Europy dla dzieci i z dziećmi” dążył do ochrony i promowania praw dziecka w państwach członkowskich Rady Europy. Osiągnięto, oprócz wielu innych, następujące rezultaty:⁷

- ¶ Przeprowadzono zmiany prawa i polityki w celu poprawy ochrony praw dziecka poprzez kompleksowy zestaw dwóch wiążących i 18 niewiążących standardów w zakresie praw dziecka wypracowanych przez państwa członkowskie i przyjętych przez Komitet Ministrów.⁸ Te konwencje, zalecenia i wytyczne wspierają implementację Konwencji ONZ o prawach dziecka na poziomie europejskim.
- ¶ Baza wiedzy o postępie i wyzwaniach we wdrażaniu praw dziecka na podstawie właściwych konwencji Rady Europy została poszerzona przez wiarygodne dane zebrane przez co najmniej osiem mechanizmów monitoringowych i innych Rady Europy.⁹
- ¶ Państwa członkowskie, na swoją prośbę, otrzymują wsparcie, we wdrażaniu praw dziecka poprzez ponad 160 działań w 28 projektach współpracy¹⁰ wdrażanych przez Radę Europy, jak również przez liczne działania dwustronne w ramach Programu i Budżetu Rady Europy. Na podstawie poprzedniej Strategii, na lata 2012-2015, zorganizowano ponad 200 działań w zakresie praw dziecka angażujących wszystkie 47 państw członkowskich.
- ¶ Przekrojowe i elastyczne metody pracy zostały ustanowione z państwami członkowskimi poprzez Sieć Krajowych Koordynatorów do spraw Praw Dziecka oraz w latach 2014 i 2015 poprzez Komitet Ekspertów do spraw Strategii rady Europy na rzecz Praw Dziecka.
- ¶ Pytano dzieci o opinie i wzięto je pod uwagę w przygotowywaniu zaleceń Komitetu Ministrów w zakresie praw dziecka¹¹ oraz narzędzi komunikacyjnych ukierunkowanych na dzieci.
- ¶ Rozwinięto silne partnerstwa z innymi organizacjami międzynarodowymi i organizacjami pozarządowymi, a Rada Europy stała się kluczowym czynnikiem jeśli chodzi o prawa dziecka na poziomie europejskim i międzynarodowym.
- ¶ Dzieci, rodzice, osoby zawodowo zajmujące się dziećmi i twórcy polityki w tym zakresie stali się bardziej świadomi praw dziecka poprzez dostępne narzędzia, atrakcyjne materiały audiowizualne i innowacyjne kampanie stworzone przez Radę Europy, takie jak Kampania JEDNO na PIĘCIORO przeciwko przemocy seksualnej wobec dzieci.¹²
- ¶ Prawa dziecka zostały włączone w główny nurt wszystkich działań organizacji z takim skutkiem, że 35 sektorów i sfer polityk Rady Europy przyczyniło się do wdrożenia Strategii na rzecz praw dziecka na lata 2012-2015.

---

7. Zobacz Sprawozdanie z implementacji Strategii na lata 2012-2015 (CM(2015)174).

8. Europejska Konwencja o przysposobieniu dzieci (zrewidowana) (CETS Nr 202; 2008/2011); Konwencja Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych (Konwencja z Lanzarote) (CETS Nr 201; 2007/2010). Lista wszystkich wiążących i niewiążących standardów Rady Europy dotyczących ochrony praw dzieci znajduje się na: www.coe.int/children.

9. Europejski Komitet Praw Społecznych (ECSR); Komitet Stron Konwencji o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych (Komitet Lanzarote); Komitet do spraw Zapobiegania Torturom (CPT); Europejska Komisja Przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI); Komitet Doradczy w sprawie Konwencji Ramowej o Ochronie Mniejszości Narodowych (ACFC); Grupa Ekspertów do Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi (GRETA); Europejska Komisja na rzecz Demokracji przez Prawo (Komisja Wenecka); Komitet Ekspertów do spraw Europejskiej Karty Języków Regionalnych i Mniejszościowych (ECRML).

10. Od 2006 do połowy 2015 r. prawami dziecka zajmowało się 11 Wspólnych z Unią Europejską Programów i 17 projektów współpracy finansowanych przez dobrowolne wpłaty.

11. Na przykład, Wytyczne o przyjaznym dziecku wymiarze sprawiedliwości przyjęte przez Komitet Ministrów w 2010 r. uwzględniają wnioski około 3800 dzieci z 25 państw członkowskich. Opinie dzieci były również brane pod uwagę w opracowywaniu Wytycznych o przyjaznej dziecku opiece zdrowotnej, Zalecenia o przyjaznej dziecku opiece społecznej i Zalecenia o uczestnictwie dzieci i młodych ludzi poniżej 18 roku życia.

12. Na przykład spot telewizyjny i książka dla dzieci „Kiko i ręka” zostały stworzone w ramach kampanii JEDNO na PIĘCIORO skierowanej

do małych dzieci i ich rodziców (www.underwearrule.org).

II. Czy jeszcze tam jesteśmy? Wyzwania dla praw dziecka dziś i jutro

11. KPDz doprowadziła do zmiany paradygmatu w sposobie, w jaki społeczeństwo powinno postrzegać dzieci, a mianowicie, jako prawdziwe podmioty praw i czynniki zmiany. Jednakże 25 lat od wejścia w życie KPDz (1990) ta idea stanowi nadal wyzwanie. Pomimo osiągniętego postępu prawa dziecka są codziennie naruszane. Nadal istnieją luki w prawnej ochronie dzieci, a nawet różnice między prawem a praktyką. Silne zobowiązanie polityczne wraz z alokacją odpowiednich środków i rozległa świadomość społeczna praw dziecka są niezbędne dla zapewnienia, by dzieci były postrzegane i traktowane, jako posiadacze pełni praw. Niniejszy rozdział, przygotowany w oparciu o opinie dzieci oraz o informacje otrzymane od państw członkowskich, społeczeństwa obywatelskiego i rzeczników praw dziecka, stanowi przegląd najbardziej istotnych wyzwań w zakresie praw dziecka na najbliższe lata.

1. BIEDA, NIERÓWNOŚĆ I WYKLUCZENIE

12. Kryzys ekonomiczny głęboko dotknął dzieci. W 32 państwach członkowskich Rady Europy monitorowanych przez UNICEF ubóstwo wśród dzieci wzrosło w 20 krajach, a spadło jedynie w 12.¹³ Według Eurostatu dzieci to grupa wiekowa najbardziej narażona na ubóstwo i wykluczenie społeczne. Dzieci żyjące w biedzie zazwyczaj czują się wykluczone i stygmatyzowane.¹⁴ W ich przypadku jest mniej prawdopodobne, że będą sobie radzić w szkole tak dobrze, jak ich lepiej sytuowani rówieśnicy, czy też będą się cieszyć dobrym zdrowiem i realizować w pełni swoje możliwości w dalszym życiu, tak jak oni.¹⁵ Powtarzające się przez pokolenia cykle biedy w Europie stwarzają ryzyko powstania „straconego pokolenia” rozczarowanych młodych ludzi, co może pociągnąć za sobą poważne konsekwencje dla spójności społeczeństw i stabilizacji politycznej.¹⁶ Wysoki poziom bezrobocia i cięcia wydatków publicznych mogą doprowadzić do wzrostu poziomu stresu w dotkniętych tymi zjawiskami rodzinach, co przyczyni się do powstania nowych czynników ryzyka przemocy i zaniedbania.¹⁷

13. Znaczna liczba dzieci w Europie czuje się wykluczona i uznaje dyskryminację, za kluczową kwestię dotyczącą praw, którą należy się zająć.¹⁸ Brak możliwości korzystania z edukacji, zabawy i wypoczynku wraz z innymi, czy też bycie mobbowanymi z powodu swojego pochodzenia etnicznego, orientacji seksualnej, czy innego statusu, to naznaczające doświadczenia dla dzieci, które pozostawiają ślady na całe ich życie. Z perspektywy praw człowieka jakość społeczeństwa jest mierzona tym, w jaki sposób traktuje ono te najbardziej narażone i marginalizowane grupy. Obejmuje to również kilka grup dzieci, takich, jak dzieci z niepełnosprawnościami, dzieci bez opieki rodziców, dzieci z mniejszości, w tym romskiej¹⁹, dzieci będących w trakcie podróży, dotkniętych migracją, dzieci pozbawionych wolności, dzieci żyjących i/lub pracujących na ulicy oraz dzieci, których rodzice są pozbawieni wolności.

13. Biuro Badań UNICEF (2014), Dzieci Recesji: Wpływ kryzysu ekonomicznego na dobro dziecka w zamożnych krajach, Innocenti Report Card 12.

14. Rada Europy (2015), Aktualne wyzwania dla praw dziecka: Co myślą dzieci?, rozdział 10.

15. Zalecenie Komisji Europejskiej „Inwestowanie w dzieci: przerwanie cyklu marginalizacji”, 2013 r.

16. Rezolucja Zgromadzenia Parlamentarnego 1885(2012) „Poświęcenie młodego pokolenia: implikacje społeczne, ekonomiczne i polityczne kryzysu finansowego”.

17. Międzynarodowy Telefon Zaufania dla Dzieci (2013), Głosy młodej Europy RWD.

18. Rada Europy (2015), Aktualne wyzwania dla praw dziecka: Co myślą dzieci?, rozdział 8.

19. Terminów „Romowie i Podróżujący” używa się w Radzie Europy, by objąć szeroką różnorodność grup, którymi zajmuje się Rada Europy w tej sferze: z jednej strony a) Romowie, Sinti/Manush, Calé, Kaale, Romanichals, Boyash/Rudari;

b) bałkańscy Egipcjanie (Egipcjanie i Ashkali); c) wschodnie grupy (Dom, Lom i Abdal); a z drugiej strony takie grupy, jak Podróżujący, Yenish i populacje, do których przypisany jest administracyjny termin „Gens du voyage”, jak również osoby, które same uważają się za Cyganów.

2. PRZEMOC

14. Przemoc jest najważniejszą kwestią według dzieci.²⁰ Przemoc przeciwko dzieciom stanowi naruszenie praw dziecka, upośledza rozwój społeczny dzieci i dotyka sfery korzystania z ich pozostałych praw.²¹ Przemoc często ma niszczące krótko i długoterminowe konsekwencje w zakresie zdrowia psychicznego i fizycznego, czasami pozostające przez pokolenia. Badania organizacji pozarządowych wskazują, że poza wpływem na indywidualne ofiary, przemoc ta jest powiązana z dalekosiężnymi kosztami dla społeczeństwa.²² Zakończenie wszelkich form przemocy wobec dzieci jest zatem imperatywem prawnym, etycznym i ekonomicznym.

15. Pomimo osiągniętego już znaczącego postępu w radzeniu sobie z przemocą wobec dzieci postęp ten jest wciąż zbyt powolny i fragmentaryczny. Ryzyko przemocy wobec dzieci, zwłaszcza dziewcząt, pozostaje aktualne w każdym otoczeniu, w tym w środowisku cyfrowym i w miejscach, gdzie dzieci powinny być najbezpieczniejsze – w szkołach, we wszystkich formach opieki, w instytucjach wymiaru sprawiedliwości, podczas wypoczynku, w sporcie i w domu. Postęp utrudniają niewystarczające inwestycje w zapobieganie przemocy, fragmentarycznie i słabo umocowane krajowe polityki, skąpe dane i badania, jak również niewystarczająca uwaga przykładana do uwrażliwionych na dzieci mechanizmów poradnictwa, zawiadamiania, odzyskiwania równowagi i reintegracji.

16. Przemoc wobec dzieci w czasie konfliktów jest niedopuszczalną rzeczywistością w Europie. Nawet po zakończeniu konfliktu, pozostaje u dzieci trauma spowodowana tym, czego musiały doświadczyć lub być świadkami. Budowanie i odbudowywanie zaufania wśród młodego pokolenia to ważne zadanie do wykonania.

3. SYSTEM WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI STWORZONY DLA DOROSŁYCH

17. Europejskie systemy wymiaru sprawiedliwości są nadal niewystarczająco przystosowane do szczególnych potrzeb dzieci. Badania pokazują, że prawa dzieci do bycia wysłuchanymi, poinformowanymi, chronionymi i niedyskryminowanymi nie zawsze są przestrzegane w praktyce.²³ Wszystkie dzieci będące w konflikcie z prawem mają szczególne uprawnienia, na które system wymiaru sprawiedliwości często nie reaguje w adekwatny sposób. Ograniczenie wolności dzieci nie jest, w przeciwieństwie do wymogów KPDz, uważane jedynie za ostateczność i stosowane przez możliwie najkrótszy czas. Administracyjny areszt dzieci - migrantów i innych dzieci oraz warunki pozbawienia wolności stanowią poważne wyzwanie dla urzeczywistnienia ich praw.

18. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Europejskiego Komitetu Praw Społecznych ukazuje wiele sytuacji dotyczących praw dzieci. W ostatnich latach Trybunał stwierdził szereg naruszeń Europejskiej Konwencji Praw Człowieka dotyczących dzieci, np. Artykułu 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego), Artykułu 9 (wolność myśli, sumienia i wyznania) i Artykułu 14 (zakaz dyskryminacji).²⁴ Europejski Komitet Praw Społecznych stwierdził również złamanie przez kilka państw postanowień Europejskiej Karty Społecznej, w tym z powodu braku uregulowania zakazu stosowania kar cielesnych w wystarczająco precyzyjny i wiążący sposób.

4. WYZWANIA DLA RODZIN I RODZICÓW

19. Rodzina, bez względu na formę, jest podstawową jednostką społeczną i naturalnym środowiskiem dla wzrastania i dobra dzieci. Dzieci nadzwyczaj cenią związek z rodzicami i rodzeństwem.²⁵ Jednakże rodziny mogą być konfrontowane z licznymi wyzwaniami: kryzys ekonomiczny naraził wiele rodzin na bezrobocie i niepewność co do przyszłości. Pogodzenie życia zawodowego i rodzinnego pozostaje trudne dla wielu rodziców, w szczególności dla samotnych rodziców, którymi są głównie kobiety. Przemoc, której doświadczyły lub której były świadkami dzieci może mieć miejsce w kontekście rodzinnym. Coraz większa liczba rodzin jest dotknięta migracją. Nowe technologie informacyjne i komunikacyjne nadają rodzicielstwu całkowicie nowy wymiar. Wielu rodzicom brakuje wsparcia w wypełnianiu ich roli w wychowywaniu dzieci i zagwarantowaniu im ich praw.

20. Ibid., rozdział 4.

21. Zobacz Ogólny komentarz nr 13 Komitetu ONZ do spraw Praw Dziecka (2011) w sprawie prawa dziecka do wolności od wszelkich form przemocy, zgodnie z którym „przemoc” jest rozumiana w ten sposób, że obejmuje wszelkie formy przemocy fizycznej, czy psychicznej, zranienie, czy nadużycie, zaniedbanie, czy niedbate traktowanie, złe traktowanie, czy wykorzystywanie, w tym seksualne.

22. Overseas Development Institute and Child Focus Alliance (2014), Koszty i ekonomiczny wpływ przemocy wobec dzieci.

23. Agencja Praw Podstawowych UE (APP) (2015), Przyjazny dzieciom wymiar sprawiedliwości – Perspektywa i doświadczenia osób

- zajmujących się zawodowo uczestnictwem dzieci w postępowaniach cywilnych i karnych w 10 państwach członkowskich UE.
24. Europejski Trybunał Praw Człowieka, Zestawienie tematyczne na temat praw dzieci, marzec 2015 r.
  25. Rada Europy (2015), Aktualne wyzwania dla praw dziecka: Co myślą dzieci?, rozdział 11.

Strategia Rady Europy na rzecz praw dziecka ► strona 8

5. RASIZM, MOWA NIENAWIŚCI I RADYKALIZACJA

20. Niedawny kryzys ekonomiczny głęboko dotknął spójność społeczną w wielu państwach członkowskich, co może ostatecznie zagrozić zarówno rządowi prawa jak i demokracji.²⁶ Europejska Komisja przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI) mówi o „koźle ofiarnym” i odnotowuje wzrost mowy nienawiści przeciwko narażonym grupom i wzrost przemocy na tle rasistowskim. Radykalizacja dzieci i młodzieży to inny problem, który wymaga zwiększenia inwestycji na edukację na rzecz tolerancji i dialogu międzykulturowego.²⁷ Zdarzają się sytuacje, w których dzieci z krajów europejskich są rekrutowane przez grupy ekstremistyczne. Należy znaleźć odpowiedni sposób reakcji, by temu zapobiegać, ale należy także reintegrować małoletnich, którzy za granicą przyłączyli się do grup ekstremistycznych i powrócili.

6. WZRASTANIE W CYFROWYM ŚWIECIE

21. Czy to poprzez komputery, konsole do gier, tablety, czy smartphony, cyfrowy świat oferuje dzieciom bogactwo możliwości. Dostęp do Internetu i do cyfrowej alfabetyzacji stopniowo zaczynał być uważany za wymiar praw dzieci do wolności wyrażania opinii, do uczestnictwa i do edukacji. Jednak środowisko cyfrowe naraża też dzieci na szkodliwe treści i ich rezultaty, problemy związane z prywatnością i ochroną danych osobowych oraz inne ryzyko, w tym wykorzystywanie seksualne w Internecie i nadmierną ekspozycję obrazów o treści seksualnej. W niektórych wypadkach, takich jak mobbing cyfrowy i eksponowanie siebie, zachowanie dzieci w Internecie może szkodzić innym i być dla nich ryzykowne. Rodzice i nauczyciele starają się nadążyć za rozwojem technologicznym, ponieważ pokoleniowa przepaść staje się coraz bardziej oczywista.²⁸

7. MIGRACJA

22. Dzieci przemieszczające się oraz w inny sposób dotknięte migracją to jedna z najbardziej narażonych grup we współczesnej Europie.²⁹ W niektórych krajach stykają się z ograniczonym dostępem do wymiaru sprawiedliwości, edukacji, opieki społecznej i zdrowotnej. Podczas gdy dzieci nie mające opieki stają w obliczu szczególnie niepewnej sytuacji³⁰, dzieci migrantów na wolności, nawet jeśli są z rodzicami, często cierpią z powodu ciągłych naruszeń ich praw człowieka. Zasada najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka jest zbyt często zaniebawiana w procedurach azylowych i imigracyjnych. Stosowanie zatrzymania zamiast ochrony dobra dziecka, błędy w ustanawianiu skutecznej opieki, rozdzielanie rodzin i poniżające procedury oceny wieku są symbolem różnych sposobów, w jakie dzieci migrantów wpadają w luki w systemach ochrony dzieci. Narażone są też na wysokie zagrożenie handlem ludźmi³¹ i wykorzystaniem. Dzieci pozostawione przez rodziców-migrantów, jak również dzieci będące bezpaństwowcami, są również bardzo narażone na to, że ich prawa będą naruszane.

26. Rada Europy (2015), Państwo demokracji, praw człowieka i rządów prawa w Europie. Raport Sekretarza Generalnego Rady Europy.

27. Deklaracja Komitetu Ministrów Rady Europy: „Zjednoczeni wokół naszych zasad przeciwko brutalnemu ekstremizmowi radykalizacji prowadzącej do terroryzmu”, Bruksela, 19 maja 2015 r.

28. UE Dzieci Online (2014), UE Dzieci Online: stwierdzenia, metody, zalecenia.

29. Zobacz SG/Inf(2015)33, Wyzwania migracyjne dla Europy: potrzeba wspólnego działania.

30. Zobacz Wysoki Komisarz ONZ do spraw Uchodźców (UNHCR), Bezpieczne i zdrowe: co państwa mogą zrobić, by zapewnić poszanowanie najlepszego zabezpieczenia interesów dzieci będących bez opieki i dzieci rozdzielonych od rodzin w Europie,

2014 r.

31. Zobacz Grupa ekspertów Rady Europy do spraw działań przeciwko handlowi ludźmi (2015), 4. Raport Ogólny.

III. Sfery priorytetowe

23. Dla zajęcia się przedstawionymi wyżej problemami określono pięć sfer priorytetowych. Niniejszy rozdział opisuje te sfery, które są zakotwiczone w KPDz, w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, w Europejskiej Karcie Społecznej i innych standardach Rady Europy chroniących prawa dziecka.

24. Dane znajdujące się na końcu każdego rozdziału podsumowują dla każdej z priorytetowych sfer oczekiwany wpływ na poziomie beneficjenta (dzieci), wynik na poziomie państwa członkowskiego i innych zainteresowanych podmiotów oraz otwartą listę wykonanych działań Rady Europy. Biorąc pod uwagę normatywny charakter mandatu Rady Europy, jej działanie będzie oceniane głównie po wykonanych działaniach i na poziomie osiągniętych wyników, choć będą również czynione starania, by wygenerować dowody dotyczące wpływu.³²

25. W ramach projektu pilotażowego o zarządzaniu ryzykiem w organizacji,³³ zidentyfikowano pewną liczbę czynników ryzyka, które mogą negatywnie wpłynąć na osiągnięcie wyników, jak również mogą osłabiać pewne działania. Te opisane czynniki ryzyka nie są wyczerpujące i zostaną wypracowane bardziej szczegółowo podczas wstępnej fazy wdrażania Strategii. Niewystarczające zasoby finansowe i ludzkie jak również brak zobowiązania politycznego to główne czynniki ryzyka, które mają zastosowanie do każdej z priorytetowych sfer.

1. RÓWNE SZANSE DLA WSZYSTKICH DZIECI

26. KPDz uznaje prawo każdego dziecka do standardu życia adekwatnego do jego stopnia rozwoju fizycznego, psychicznego, duchowego, moralnego i społecznego. Europejska Karta Społeczna gwarantuje prawa dzieci do właściwej ochrony socjalnej, prawnej i ekonomicznej. Zgodnie z KPDz i Europejską Kartą Społeczną rodzinom powinno się zapewnić niezbędną ochronę i pomoc, by mogły wypełniać swoją niezwykle ważną rolę.

1.1. Gwarantowanie praw socialnych dzieci

27. Rada Europy będzie promować Europejską Kartą Społeczną, jako kluczowy zestaw minimalnych standardów ochrony praw rodzin i dzieci, co ma szczególne znaczenie w czasach oszczędności ekonomicznych.³⁴ Szczególną uwagę należy zwrócić na następstwa wniosków i decyzji Europejskiego Komitetu Praw Społecznych w sprawie przepisów dotyczących praw dziecka.³⁵

28. Ubóstwem dzieci i wykluczeniem społecznym najbardziej efektywnie można się zająć poprzez systemy ochrony dzieci, które starannie integrują środki zapobiegawcze, wsparcie dla rodzin, wczesną edukację dzieci i opiekę³⁶, służby opieki społecznej, edukację i politykę mieszkaniową. Zatem państwa członkowskie będą zachęcane do śledzenia i wdrażania Zaleceń Komitetu Ministrów w sprawie przyjaznej dzieciom opieki społecznej³⁷, przyjaznej dzieciom opieki zdrowotnej³⁸, w sprawie dostępu młodych ludzi ze zmarginalizowanych środowisk do praw społecznych³⁹ i Zalecenia Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych w sprawie reintegracji społecznej dzieci żyjących i/lub pracujących na ulicach⁴⁰. Mogą również wziąć pod uwagę Zalecenie Komisji Europejskiej „Inwestowanie w dzieci: przerwanie kręgu marginalizacji”⁴¹ i jej prace w zakresie zintegrowanych mechanizmów ochrony dzieci⁴². Mając na względzie zagwarantowanie najlepszego zabezpieczenia interesów dzieci we wszystkich środkach, które ich dotyczą⁴³, państwa członkowskie będą również wspierane we wprowadzaniu i wzmacnianiu jakości i skuteczności oceny wpływu na dzieci podjętych działań.

32. Zobacz Podręcznik Grupy Ewaluacyjnej Organizacji Narodów Zjednoczonych (2013), w sprawie przeprowadzania ocen działań normatywnych w systemie ONZ.

33. Zobacz regulacje finansowe i postanowienia uzupełniające Rady Europy, przyjęte przez Komitet Ministrów w dniu 29 czerwca 2011 r. i zmienione w dniach 19-20 listopada 2013 r.

34. Rezolucja Zgromadzenia Parlamentarnego 1995(2014) „Koniec ubóstwa dzieci w Europie”.

35. Zobacz w szczególności Artykuł 7 (prawo dzieci i młodych ludzi do ochrony), Artykuł 11 (prawo do ochrony zdrowia), Artykuł 16 (prawo rodziny do ochrony socjalnej, prawnej i ekonomicznej), Artykuł 17 (prawo dzieci i młodych ludzi do ochrony socjalnej, prawnej i ekonomicznej), Artykuł 30 (prawo do ochrony przed biedą i wykluczeniem społecznym) i Artykuł 31 (prawo do mieszkania).

36. Zobacz CM/Rec(2002)8 w sprawie opieki dziennej dziecka.

37. CM/Rec(2011)12.

38. Wytyczne w sprawie przyjaznej dziecku opieki zdrowotnej, przyjęte przez Komitet Ministrów w dniu 21 września 2011 r.

39. CM/Rec(2015)3.

40. Zalecenie 253 (2008) Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy.

41. Zalecenie Komisji Europejskiej „Inwestowanie w dzieci: przełamywanie kręgu marginalizacji”, 2013 r.

42. Zobacz Komisja Europejska (2015), 9. Europejskie Forum o prawach dziecka, Reflection Paper, Koordynacja i współpraca w zintegrowanych systemach ochrony dziecka.

43. Komentarz Ogólny nr 14 (2013) Komitetu Praw Dziecka ONZ w sprawie prawa dziecka do wzięcia w pierwszym rządzie pod uwagę najlepszego zabezpieczenia jego interesów.

► Strona 10

1.2. Zwalczanie dyskryminacji

29. Prawo do niedyskryminacji (zobacz rozdział I) jest gwarantowane przez Europejską Konwencję Praw Człowieka i KPDz, których jest generalną zasadą.

30. Rada Europy będzie kontynuować ochronę praw **dzieci z niepełnosprawnościami** w oparciu o Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (KPON) i Zalecenia Rady Europy o zapewnieniu pełnego uczestnictwa dzieci i młodych ludzi z niepełnosprawnościami w społeczeństwie⁴⁴ oraz o deinstytucjonalizacji i wspólnym życiu w społeczeństwie dzieci z niepełnosprawnościami⁴⁵. Zostaną podjęte badania uczestnictwa w korzystaniu z poszczególnych możliwości oraz w ryzyku, jakie niesie dla dzieci z niepełnosprawnościami środowisko cyfrowe.

31. Zgodnie z Zaleceniem Komitetu Ministrów w sprawie praw dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych⁴⁶ i Wytycznych ONZ o prawach dzieci objętych opieką zastępczą Rada Europy będzie również przykładać szczególną uwagę do sytuacji **dzieci korzystających jakiegokolwiek formy opieki zastępczej** służyć radą osobom pracującym w tej sferze we wdrażaniu w ich pracy podejścia opartego na prawach i uczestnictwie dziecka. Tam, gdzie pozostają duże instytucje mieszkalne, Rada Europy będzie promować deinstytucjonalizację opieki nad dziećmi, w szczególności nad dziećmi poniżej trzech lat.

32. Prawa **dzieci będących w podróży, czy też w inny sposób dotkniętych migracją** będą chronione i promowane przez różne ciała Rady Europy, w tym Komisarza Praw Człowieka. Państwa członkowskie będą wspierane w utrzymywaniu swoich zobowiązań w zakresie praw człowieka zgodnie z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, konkluzjami Europejskiego Komitetu Praw Społecznych (ECSR) i Komitetu do spraw Zapobiegania Torturom (CPT), Grupy Ekspertów do spraw działań przeciwko handlowi ludźmi (GRETA) jak również Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI). Ponadto Rada Europy będzie prowadzić państwa członkowskie w podejmowaniu skoordynowanego, opartego na prawach dziecka podejścia, mając na uwadze także Zalecenia w sprawie życiowych planów dla nieletnich migrantów będących bez opieki⁴⁷, na wzmacnianiu integracji dzieci migrantów i pochodzenia imigracyjnego⁴⁸ oraz na narodowości dzieci.⁴⁹ Szczególna uwaga będzie przykładana do sytuacji dzieci migrantów będących bez opieki i do związku pomiędzy migracją i handlem dziećmi. Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy będzie kontynuować wspieranie Kampanii na rzecz zaprzestania zatrzymań imigracyjnych dzieci.⁵⁰

33. Rada Europy będzie kontynuować ochronę i promocję praw **dzieci pochodzących z mniejszości**, w szczególności poprzez pracę Komitetu Doradczego w sprawie Konwencji Ramowej o ochronie mniejszości narodowych (ACFC) i Komitetu Ekspertów do spraw Europejskiej Karty Języków Regionalnych i Mniejszościowych (ECRML). Poprzez ten ostatni Rada Europy będzie szczególnie chronić i promować prawa dzieci pochodzących z tradycyjnych mniejszości etnicznych, czy narodowych jeśli chodzi o używanie ich języka w życiu prywatnym i publicznym oraz w szkole.

34. Zostaną podjęte działania w szczególności w zakresie oceny skuteczności implementacji praw **dzieci romskich**, mającej zająć się kwestią wczesnych/dziecięcych małżeństw, by zwiększyć dostęp dzieci romskich, a w szczególności dziewcząt i dzieci z niepełnosprawnościami do edukacji **włączającej**, by w pełni wykorzystać wyszkolonych romskich mediatorów i asystentów na podstawie ROMED,⁵¹ jak również, by zwalczać stereotypy dotyczące dzieci romskich przez rozwijanie przyjaznej dzieciom kampanii Dosta!⁵²

35. By walczyć z dyskryminacją z powodu **płci** i promować równość pomiędzy dziewczętami i chłopcami, Rada Europy będzie kontynuować zajmowanie się stereotypami i seksizmem w mediach⁵³ i w edukacji⁵⁴, jak również nadmierną seksualizacją.

36. W oparciu o Zalecenie CM/Rec(2010)5 w sprawie środków do walki z dyskryminacją z powodu orientacji seksualnej, czy tożsamości płciowej, Rada Europy podejmie badania nad sytuacją dzieci **LGBT i interseksualnych** w zakresie realizacji ich praw.

44. CM/Rec(2013)2.

45. CM/Rec(2010)2.

46. CM/Rec(2005)5.

47. CM/Rec(2007)9.

48. CM/Rec(2008)4.

49. CM/Rec(2009)13.

50. Zobacz <http://website-pace.net/web/apce/children-in-detention>.

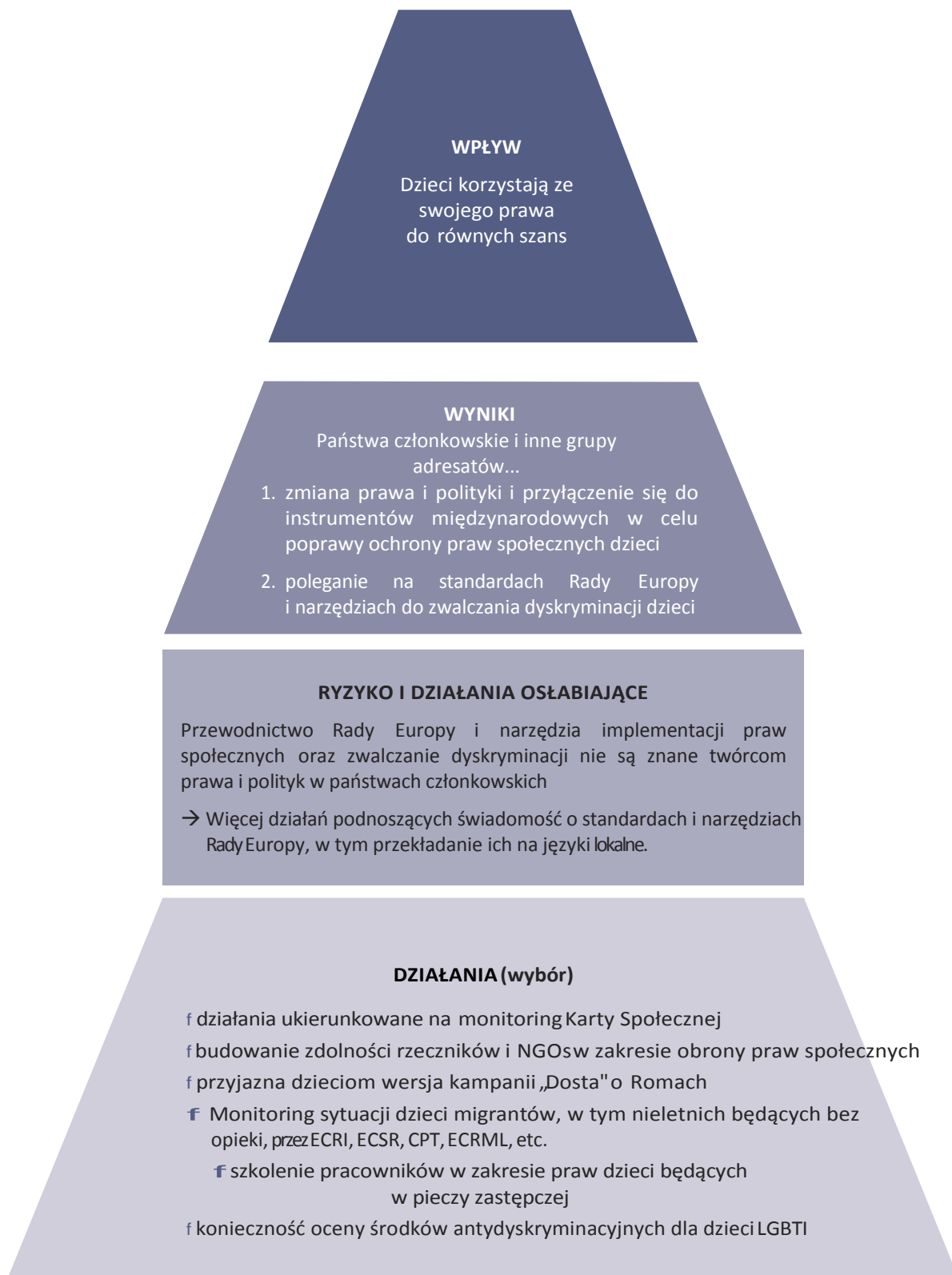
51. ROMED to wspólny Program Rady Europy i Unii Europejskiej mający na celu szkolenie mediatorów romskich w Europie. Zobacz www.coe-romed.org.

52. Zobacz www.dosta.org.

53. CM/Rec(2013)1 w sprawie równości płci w mediach.

54. CM/Rec(2007)13 w sprawie włączania kwestii równości płci w edukację.

Sfera priorytetowa 1: równe szanse dla wszystkich dzieci

2. UCZESTNICTWO WSZYSTKICH DZIECI

37. Dzieci mają prawo do bycia wysłuchanymi i do uczestniczenia w podejmowaniu decyzji, które ich dotyczą, zarówno jako jednostek, jak i jako grupy. Każdy ma prawo do wolności wyrażania opinii, co gwarantuje Artykuł 10 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. KPDz daje dzieciom prawo do wolnego wyrażania poglądów we wszystkich kwestiach, które ich dotyczą i do przykładania do ich poglądów właściwej wagi zgodnie z ich wiekiem i dojrzałością.⁵⁵

2.1. Promowanie prawa dzieci do uczestnictwa

---

38. Rada Europy będzie służyć pomocą w zakresie osadzania w praktyce prawa dzieci do uczestnictwa w sposób systematyczny i we wszystkich kontekstach dotyczących dzieci. W oparciu o Zalecenie w sprawie uczestnictwa dzieci i młodych ludzi poniżej 18 roku życia⁵⁶ będzie wspierać państwa członkowskie w korzystaniu z narzędzia Rady Europy służącego do oceny uczestnictwa dzieci, jako jednego ze środków pomiaru postępu w zakresie wypełniania praw dzieci do uczestnictwa w sprawach, które ich dotyczą. Będą podejmowane działania mające na celu ułatwienie wymiany doświadczeń na temat uczestnictwa opartego na prawach dziecka⁵⁷ we współpracy z sektorem młodzieżowym Rady Europy, organizacjami na rzecz dzieci i organizacjami młodzieżowymi, rzecznikami praw dziecka i ciałami doradczymi w sprawach dzieci oraz w oparciu o zasady niezależności, reprezentacji, kompetencji, informacji i ciągłości.

2.2. Docieranie do dzieci

---

39. Rada Europy będzie kontynuować angażowanie dzieci i szanowanie ich poglądów w rozwijaniu, implementacji i ocenie dotyczących dzieci standardów, polityk i działań, z poszanowaniem powyższych zasad. W tej działalności szczególny nacisk należy położyć na uczestnictwo dzieci znajdujących się w trudnych sytuacjach, jak dzieci z niepełnosprawnościami, dzieci żyjących w ubóstwie, dzieci w opiece zastępczej, dzieci romskich, dzieci będących w podróży, czy dzieci w inny sposób dotkniętych migracją, a także dzieci z mniejszości. Zostaną wzmocnione wysiłki, by dotrzeć do dzieci i osób, które się nimi zajmują i pracują z nimi poprzez strony internetowe, aplikacje, media społecznościowe, gry, publikacje i inne przyjazne dzieciom narzędzia.

2.3. Wzmacnianie uczestnictwa w szkołach i poprzez szkoły

---

40. Rada Europy będzie wzmacniać szanse uczestnictwa dzieci w środowisku szkolnym oraz demokratyczne zarządzanie szkołami poprzez wspieranie rozwoju edukacji obywatelskiej i na temat praw człowieka w państwach członkowskich w ramach implementacji Karty Edukacji Obywatelskiej i Edukacji o Prawach Człowieka.⁵⁸ Udział dzieci w 2. przeglądzie implementacji Karty będzie ułatwiony. Wymiana wiedzy i doświadczeń pomiędzy państwami członkowskimi będzie wspierana przez wspólne projekty pilotażowe „Prawa człowieka i demokracja w działaniu” Unii Europejskiej i Rady Europy.⁵⁹

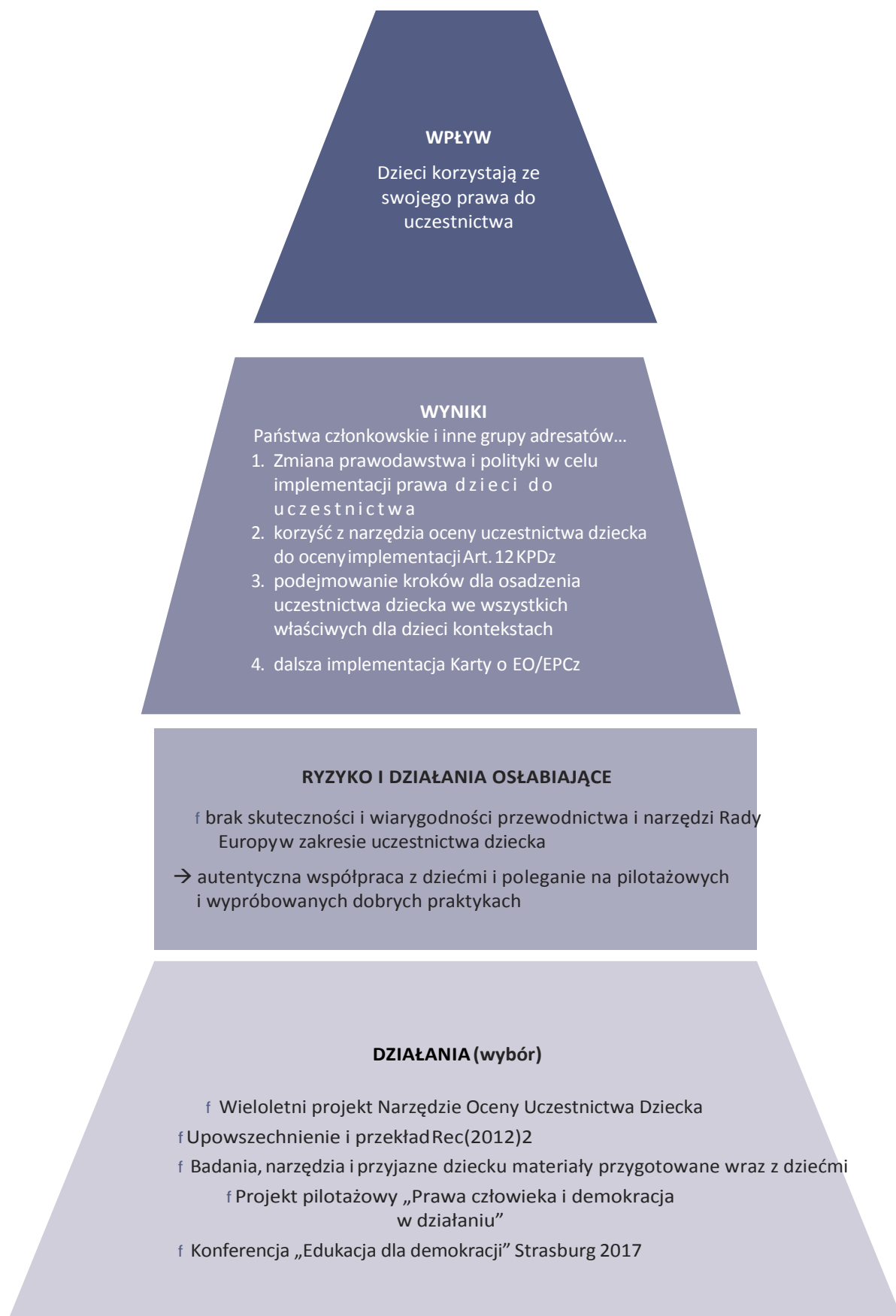
55. Zobacz Komentarz Ogólny Nr 12 (2009) Komitetu Praw Dziecka ONZ w sprawie prawa dziecka do bycia wysłuchanym. 56. CM/Rec(2012)2.

57. Zobacz Komisja Europejska (2015), Ocena prawodawstwa, polityki i praktyki w zakresie uczestnictwa dziecka w UE.

58. CM/Rec(2010)7.

59. Finansowanie ze środków Komisji Europejskiej.

Sfera priorytetowa 2: uczestnictwo wszystkich dzieci

3. ŻYCIE WOLNE OD PRZEMOCY DLA WSZYSTKICH DZIECI

41. KPDz wymaga od państw przedsięwzięcia wszelkich właściwych środków legislacyjnych, administracyjnych, socjalnych i edukacyjnych, by ochronić dzieci przed wszelkimi formami fizycznej, czy psychicznej przemocy, szkody, czy nadużycia, zaniedbania, czy niedbałego traktowania, złego traktowania, czy wykorzystywania, w tym seksualnego. Europejska Konwencja Praw Człowieka, Europejska Karta Społeczna i inne traktaty Rady Europy gwarantują prawo dzieci do ochrony przed szkodą i przemocą.

42. W swoich wysiłkach w zakresie zajmowania się problemem przemocy wobec dzieci Rada Europy będzie nadal regionalnym promotorem inicjatyw promujących implementację zaleceń Badań Sekretarza Generalnego ONZ nad przemocą wobec dzieci i będzie wpierać mandat Specjalnego Przedstawiciela Sekretarza Generalnego ONZ do spraw przemocy wobec dzieci.

3.1. Promowanie zintegrowanego podejścia do ochrony przed przemocą

43. Zająć się problemem przemocy wobec dzieci wymaga zintegrowanego i strategicznego podejścia. Rada Europy będzie się przyczyniać do eliminacji przemocy wobec dzieci we wszystkich środowiskach, a w szczególności w sferach edukacji, mediów, wymiaru sprawiedliwości, równości, rodziny, migracji, pieczy zastępczej i dzieci z niepełnosprawnościami. Rada Europy będzie wspierać państwa członkowskie w implementowaniu Zalecenia Komitetu Ministrów w sprawie zintegrowanych strategii krajowych na rzecz ochrony dzieci przed przemocą.⁶⁰ Zalecenie to obejmuje porady w zakresie stworzenia solidnych ram prawnych, instytucjonalnych i polityki, promocję kultury poszanowania praw dziecka, stworzenia przyjaznych dziecku mechanizmów i służb oraz przyjęcie krajowej agendy badań w celu zapobieżenia wszelkim formom przemocy wobec dzieci, zajęcia się tym problemem i reagowania nań. Rada Europy będzie działać, jak ośrodek informacyjny, dając dostęp do istniejących krajowych strategii w tej sferze i udostępniając platformę wymiany wsparcia w ich budowaniu, implementacji i ocenie, w tym w gromadzeniu danych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

3.2. Zwalczanie wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania w celach seksualnych

44. Rada Europy będzie promować, monitorować i wspierać implementację traktatów Rady Europy mających na celu zapobieganie wszelkim formom przemocy seksualnej wobec dzieci i zajmowanie się tym problemem. Starania te będą miały w szczególności na celu osiągnięcie ratyfikacji Konwencji Rady Europy o ochronie dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych (Konwencja z Lanzarote) przez wszystkie państwa członkowskie, zapewnienie jej skutecznej implementacji przez działania monitoringowe Komitetu Stron Konwencji z Lanzarote, jak również jej roli, jako platformy dla budowania możliwości i gromadzenia dobrych praktyk.

45. Europejski Dzień Ochrony Dzieci przed Wykorzystywaniem Seksualnym i Niegodziwym Traktowaniem w Celach Seksualnych będzie obchodzony w dniu 18 listopada co roku. Ten dzień będzie poświęcony podnoszeniu świadomości na temat tej plagi, dzieleniu się dobrymi praktykami i promowaniu ratyfikacji oraz implementacji Konwencji z Lanzarote. Biorąc pod uwagę działanie jego Sieci na rzecz zaprzestania przemocy seksualnej wobec dzieci w ramach Kampanii JEDNO na PIĘCIORO, Zgromadzenie Parlamentarne będzie kontynuować promowanie ratyfikacji i implementacji Konwencji z Lanzarote i będzie współpracować, by Europejski Dzień odniósł sukces.

46. Rada Europy będzie również wspierać mandat Specjalnego Przedstawiciela ONZ do spraw handlu dziećmi, prostytutkami i pornografią dziecięcą.

3.3. Eliminowanie kar cielesnych

47. Rada Europy będzie kontynuować promowanie skutecznej eliminacji kar cielesnych i innych okrutnych, czy poniżających form karania dzieci we wszystkich środowiskach, w tym w domu. Zidentyfikuje szczególne wyzwania na drodze do światowego zakazu i eliminacji kar cielesnych oraz sposób, w jaki można je przezwyciężyć. Państwa członkowskie otrzymają wsparcie w zmianie prawa, by osiągnąć całkowity zakaz i wyższą zbiorową świadomość w zakresie praw dzieci do równej ochrony przed obrazą, niebezpieczeństwem karania przemocą, jak również w promowaniu dyscypliny nieopartej na przemocy i pozytywnego wychowywania zgodnie z Zaleceniem w sprawie polityki wspierania pozytywnego rodzicielstwa.⁶¹

-
60. CM/Rec(2009)10.
  61. CM/Rec(2006)19.

3.4. Ochrona dzieci przed przemocą w różnych środowiskach i formach

---

48. Rada Europy będzie kontynuować zajmowanie się problemem przemocy w szkołach, na podstawie Karty Rady Europy o Edukacji Obywatelskiej i Edukacji o Prawach Człowieka. Realizując podejście przekrojowe, Rada Europy będzie wspierać wzmocnienie roli edukacji w zapobieganiu szczególnym formom przemocy, takim jak mobbing w szkołach, mobbing homofobiczny, cybermobbing i przemoc powiązana z radykalizacją. Rada Europy będzie wspierać działania podnoszące świadomość i kampanie o demokratycznym obywatelstwie oraz edukację w zakresie praw człowieka opartą na takich materiałach edukacyjnych, jak, wideoklip „Zwalcz mobbing” i publikacja „Prawa człowieka i demokracja zaczynają się od nas: Karta dla wszystkich”.

49. Rada Europy będzie zachęcać wszystkie swoje państwa członkowskie do podpisania, ratyfikowania i skutecznej implementacji Konwencji Rady Europy w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (Konwencja Istambulska), w szczególności poprzez pracę Grupy Ekspertów do spraw działań przeciwko przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (GREVIO), mając na względzie ochronę dziewcząt przed przemocą z powodu płci, zapobieganie, ściganie i eliminowanie takiej przemocy, jak również zastosowanie tej konwencji do dzieci będących ofiarami przemocy domowej.

50. Rada Europy będzie wspierać państwa członkowskie w wypełnianiu ich zobowiązań wynikających z Konwencji w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi, w szczególności poprzez Grupę Ekspertów do spraw działań przeciwko handlowi ludźmi (GRETA).

51. Rozszerzone Porozumienie Częściowe Rady Europy w sprawie sportu (EPAS) będzie kontynuować promowanie zdrowego i bezpiecznego środowiska sportowego dla dzieci, w tym poprzez projekt na rzecz bezpiecznych sportów (PSS)⁶² i zestaw narzędzi prowadzących i szkolących dla administratorów sportu i trenerów w zakresie fizycznego, psychologicznego i socjalnego dobrostanu w sporcie. Będzie też monitorować i promować implementację Zalecenia w sprawie ochrony dzieci i młodych sportowców przed niebezpieczeństwami związanymi z migracją⁶³.

---

62. Zobacz <http://pjeu.coe.int/en/web/pss>.

63. CM/Rec(2012)10.

Sfera priorytetowa 3: życie wolne od przemocy dla wszystkich dzieci

WPŁYW

Dzieci korzystają ze swojego prawa do bycia wolnymi od przemocy

WYNIKI

Państwa członkowskie i inne grupy adresatów...

1. zmiana prawodawstwa i polityki w celu implementacji Rec(2009)10
2. ratyfikacja i implementacja Konwencji z Lanzarote i Konwencji Istambulskiej
3. podejmowanie działań w celu zakazania kar cielesnych
4. zmiana prawodawstwa i polityki w celu implementacji standardów RE dotyczących innych form przemocy

RYZIKO I DZIAŁANIA OSŁABIAJĄCE

- f Raporty z monitoringu Komitetu Lanzarote nie w pełni pasują do rzeczywistości państw członkowskich → Inwestowanie w sprawdzanie informacji przedstawionej przez państwa, w tym przez NGO i orzecznictwo
- f Negatywna opinia publiczna o działaniach RE dotyczących kar cielesnych → wyjaśnienie negatywnych konsekwencji kar cielesnych i korzyści pozytywnego rodzicielstwa

DZIAŁANIA (wybór)

- f Monitoring Konwencji z Lanzarote przez Komitet Stron
- f Europejski Dzień ochrony dzieci przed przemocą seksualną
- f Zestaw narzędzi online dotyczących dobrych praktyk do promowania rodzicielstwa bez przemocy
- f Wspieranie państw członkowskich w osiągnięciu prawnego zakazu stosowania kar cielesnych
- f Raporty monitoringowe GREVIO i GRETA oraz dalsze działania

4. WYMAR SPRAWIEDLIWOŚCI PRZYJAZNY DLA WSZYSKICH DZIECI

52. Według KPDz dzieciom należy zapewnić możliwość bycia wysłuchanymi w każdym postępowaniu sądowym i administracyjnym, które ich dotyczy oraz dostęp do kompetentnych, niezależnych i bezstronnych mechanizmów skargowych, gdy ich prawa są łamane. Ponadto państwa-strony KPDz uznają prawo każdego dziecka będącego w konflikcie z prawem do bycia traktowanym w sposób zgodny z promocją dziecięcego poczucia godności i do wzięcia pod uwagę wieku dziecka oraz celu reintegracji dziecka ze społeczeństwem. We wszystkich działaniach dotyczących dzieci, czy to podejmowanych przez prywatne, czy publiczne instytucje opieki społecznej, sądy, organy administracyjne, czy ciała prawodawcze, priorytetem powinno być najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka.

4.1. Promowanie przyjaznego dziecka wymiaru sprawiedliwości

53. Rada Europy będzie promować implementację Wytycznych Rady Europy w sprawie przyjaznego dziecka wymiaru sprawiedliwości⁶⁴ wspierając państwa członkowskie we wzmacnianiu dostępu do, traktowania i uczestnictwa dzieci w postępowaniach cywilnych, administracyjnych i karnych. Będzie to obejmowało szereg działań wdrażanych przez Europejski Komitet do spraw współpracy prawnej (CDCJ), Program edukacji w zakresie praw człowieka dla prawników (HELP) i innych właściwych podmiotów. Robiąc to, Rada będzie kontynuować bliską współpracę z Komisją Europejską, Agencją Praw Podstawowych UE, jak również z UNICEF CEE/CIS i z Radą Państw Morza Bałtyckiego (RPMB). Zostaną również podjęte działania w celu wsparcia państw członkowskich w ratyfikowaniu i implementowaniu Trzeciego Protokołu Fakultatywnego do KPDz dotyczącego procedury zawiadomień.

4.2. Ochrona dzieci w kontekście pozbawienia wolności

54. Zgodnie z KPDz pozbawienie wolności może być używane, jako środek ostateczny i przez możliwie najkrótszy, odpowiedni czas. Państwa członkowskie Rady Europy otrzymają wsparcie w unikaniu stosowania pozbawienia wolności i zapobieganiu pozbawianiu wolności oraz kryminalizowaniu dzieci poprzez takie środki, jak zwiększenie stosowania pozasądowych sposobów rozwiązania sprawy i przygotowanie do reintegracji. Warunki materialne i reżimy pozbawienia wolności powinny ulec poprawie zgodnie ze standardami Rady Europy. Państwa członkowskie otrzymają wsparcie w implementowaniu Europejskich Reguł dotyczących wykonywania sankcji i środków orzeczonych wobec nieletnich sprawców czynów karalnych.⁶⁵ Rada Europy będzie promować implementację standardów Europejskiego Komitetu do spraw Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT)⁶⁶ w odniesieniu do ochrony dzieci pozbawionych wolności przed złym traktowaniem i przemocą, w następstwie zaleceń w sprawie zawiadamiania o przemocy w instytucjach dla nieletnich sprawców czynów karalnych⁶⁷ i rozwijać praktyczne przewodnictwo w zakresie monitorowania miejsc pozbawienia wolności dzieci. Rozważy też zajęcie się sytuacją dzieci, których rodzice są pozbawieni wolności. Rada Europy jest gotowa wesprzeć, gdy jest to właściwe i w ramach swojego mandatu, Globalne Studium ONZ na temat dzieci pozbawionych wolności⁶⁸ w zakresie kontynentu europejskiego.

4.3. Prawa dzieci w rodzinie

55. Rada Europy będzie promować implementację swoich standardów w zakresie prawa rodzinnego, w tym Europejskiej Konwencji w sprawie przysposobiania dzieci (zrewidowanej) i Zaleceń Komitetu Ministrów w sprawie mediacji rodzinnej⁶⁹, polityki wspierającej pozytywne rodzicielstwo⁷⁰ i w sprawie zapobiegania sporom o relokację dzieci oraz ich rozwiązywania⁷¹. Rada Europy podejmie działania w celu najlepszego zabezpieczenia interesu dziecka w kontekście nowych form rodziny i bioetyki, odnosząc się w szczególności do surogacji i rozmnażania ludzi przy udziale dawcy nasienia. Szczególna uwaga będzie przykładana do procesu oceny najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka w sprawach rodzinnych. Należy zbadać, w jaki sposób państwa członkowskie mogą stworzyć przepisy, regulacje i procedury, które zapewnią, by najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka było najważniejszą sprawą w podejmowaniu decyzji o przejmowaniu spod opieki rodzicielskiej, umieszczaniu i ponownym łączeniu.⁷²

64. Wytyczne w sprawie przyjaznego dziecka wymiaru sprawiedliwości przyjęte przez Komitet Ministrów Rady Europy w dniu 17 listopada 2010 r. Zobacz również Rezolucję Zgromadzenia Parlamentarnego 2010(2014) „Przyjazny dziecko wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich: od retoryki do rzeczywistości” i zorientowanie na promowanie i wspieranie implementacji Wytycznych w sprawie przyjaznego dziecka wymiaru sprawiedliwości Europejskiego Komitetu Współpracy Prawnej (CDCJ(2014)15).

65. CM/Rec(2008)11.

66. CPT/Inf/E (2002) 1 - Rev. 2015.

67. Europejski Komitet Zagadnień Karnych, PCCP (2014), Raport w sprawie przemocy w instytucjach dla nieletnich sprawców czynów karalnych.

68. Zobacz Rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ A/C.3/69/L.24/Rev.1,

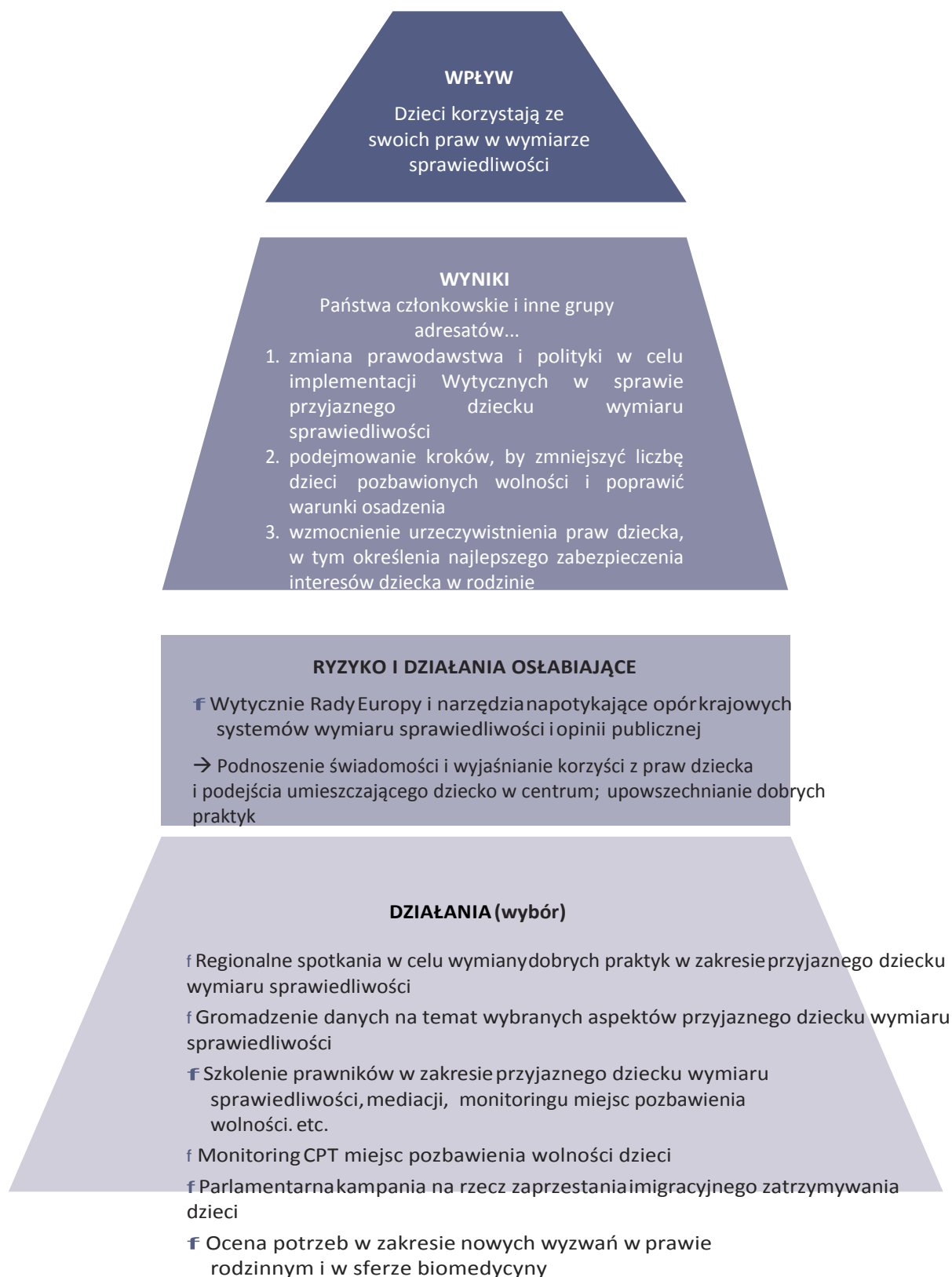
paragraf 51.d. 69. Rec(98)1.

70. CM/Rec(2006)19. Zobacz również Zalecenie Rec(98)8 w sprawie uczestnictwa dzieci w życiu rodzinnym i społecznym.

71. CM/Rec(2015)4.

72. Zobacz Rezolucję Zgromadzenia Parlamentarnego 2049 (2015) w sprawie „Służb socjalnych w Europie: prawodawstwo i praktyka dotyczące odbierania dzieci ich rodzinom w państwach członkowskich Rady Europy”.

Sfera priorytetowa 4: przyjazny dziecku wymiar sprawiedliwości dla wszystkich dzieci

5. PRAWA DZIECKA W ŚRODOWISKU CYFROWYM

56. Nowe technologie informacyjne i komunikacyjne (ICT) mają wpływ na korzystanie przez dzieci ze znacznej liczby praw podstawowych gwarantowanych przez KPDz, Europejską Konwencję Praw Człowieka i Europejską Kartę Społeczną. Zgodnie z zaleceniami wydanymi przez Komitet Praw Dziecka ONZ wszystkie dzieci powinny mieć bezpieczny dostęp do ICT i mediów cyfrowych oraz móc w pełni uczestniczyć, wyrażać się, wyszukiwać informacji i korzystać ze wszystkich praw zapisanych w KPDz i jej Protokołach Fakultatywnych bez jakiegokolwiek dyskryminacji.⁷³

57. Cyfrowy świat oferuje dzieciom nieograniczone możliwości zdobywania wiedzy oraz możliwości komunikacyjne, ale też stanowi prawdziwie niepokojące wyzwania, którymi muszą się zająć w sposób zintegrowany państwa członkowskie zgodnie ze Strategią Zarządzania Internetem Rady Europy na lata 2016-2021.⁷⁴ Rada Europy będzie służyć radą i wsparciem państwom członkowskim w zapewnieniu uczestnictwa dzieci, ochrony i zapewnienia ich praw w środowisku cyfrowym.

5.1. Uczestnictwo dzieci w środowisku cyfrowym

58. Rada Europy będzie promować i chronić prawa dzieci do niedyskryminacji, dostępu do informacji, wolności wyrażania opinii i uczestnictwa w środowisku cyfrowym we współpracy z innymi podmiotami aktywnymi w tej sferze.⁷⁵ Aplikacje na smartphony i tablet oraz inne narzędzia komunikacji będą tworzone i upowszechniane, by umożliwić dzieciom, rodzicom i nauczycielom pełne i bezpieczne korzystanie z potencjału ICT i mediów cyfrowych. Szczególna uwaga zostanie poświęcona na skorzystanie z tych możliwości przez dzieci znajdujące się w trudnych sytuacjach, jak dzieci z niepełnosprawnościami. Przygotowując Zalecenie w sprawie polityki wspierania pozytywnego rodzicielstwa i innych właściwych standardów, zostanie rozwinięte doradztwo w kwestii opartego na prawach rodzicielstwa w świecie cyfrowym. Zostanie rozwinięte poradnictwo dla państw członkowskich w zakresie zintegrowanego podejścia do praw dziecka w świecie cyfrowym.

5.2. Ochrona dzieci w środowisku cyfrowym

59. Konwencje Rady Europy stanowią solidną bazę ochrony dzieci przed potencjalnym ryzykiem dla ich bezpieczeństwa i prywatności w środowisku cyfrowym. Rada Europy będzie promować, monitorować i wspierać implementację Konwencji Rady Europy w sprawie ochrony dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych, Konwencji o cyberprzestępczości i jej Protokołu Dodatkowego oraz Konwencji o ochronie jednostek w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych, Konwencji o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, Konwencji w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi, jak również właściwych Zaleceń Komitetu Ministrów.⁷⁶

5.3. Przepisy dotyczące dzieci w środowisku cyfrowym

60. ICT i cyfrowe media dodały nowy wymiar do prawa dzieci do edukacji. W celu promowania kreatywnego, krytycznego i bezpiecznego korzystania z Internetu Rada Europy uruchomi paneuropejski projekt o edukacji na temat cyfrowego obywatelstwa, w oparciu o osiągnięcia programu edukacji obywatelskiej i edukacji na temat praw człowieka oraz o rezultaty projektu Kompetencje dla kultury demokratycznej. Na podstawie wielostronnych konsultacji i wymiany dobrych praktyk, zostaną opracowane i udostępnione państwom członkowskim do użytku w szkole, wytyczne dotyczące polityki i zestaw deskryptorów dla kompetencji obywatelstwa cyfrowego.

61. Internet i media społecznościowe są szeroko wykorzystywane do mowy nienawiści, radykalizacji i terroryzmu wśród młodych ludzi. W reakcji na to Rada Europy będzie kontynuować swoją kampanię „przeciwko mowie nienawiści” oraz inwestować w zestaw środków w sferze edukacyjnej i w Internecie, jak ustalono w Planie Działań „Walka przeciwko brutalnemu ekstremizmowi i radykalizacji prowadzącym do terroryzmu” przyjętym przez Komitet Ministrów w dniu 19 maja 2015 r.⁷⁷

73. Komitet Praw Dziecka ONZ, Raport z 2014 Dnia Debaty Ogólnej „Cyfrowe media i prawa dzieci”, maj 2015 r.

74. Aktualnie rozważana przez Komitet Ministrów.

75. Zobacz CM/Rec(2014)6 w sprawie Przewodnika praw człowieka dla użytkowników Internetu.

76. Zobacz np. CM/Rec(2009)5 w sprawie środków ochrony dzieci przed szkodliwą treścią i zachowaniem oraz w celu promowania ich aktywnego uczestnictwa w nowym środowisku informacyjnym i komunikacyjnym.

77. CM(2015)74 ostateczny.

Sfera priorytetowa 5: prawa dziecka w środowisku cyfrowym

WPŁYW

Dzieci korzystają ze swoich praw w środowisku cyfrowym

WYNIKI

Państwa członkowskie i inne grupy adresatów...

1. Zmiana prawodawstwa i polityki w celu ochrony dzieci w środowisku cyfrowym
2. Podejmowanie działań umożliwiających dzieciom korzystanie z pełnego potencjału ICT
3. Zapewnienie edukacji w zakresie obywatelstwa cyfrowego i zajęcie się radykalizacją i mową nienawiści

RYZYKO I DZIAŁANIA OSŁABIAJĄCE

- ⌘ Technologia rozwija się szybciej niż standardy i narzędzia Rady Europy → Większe inwestycje w ICT i badania, partnerstwa z sektorem prywatnym
- ⌘ standardy i narzędzia Rady Europy nie docierają do głównych aktorów w zarządzaniu Internetem → wielopodmiotowe podejście również w sektorze prywatnym

DZIAŁANIA (wybór)

- ⌘ Przyjazne dzieciom narzędzia w Przewodniku o prawach człowieka dla użytkowników Internetu
- ⌘ Aplikacja na tablet dla dzieci rodziców w zakresie poruszania się po Internecie
- ⌘ Przewodnik w zakresie zintegrowanego podejścia do praw dzieci w środowisku cyfrowym
- ⌘ Monitoring Konwencji o cyberprzestępczości, ochronie danych i wykorzystywaniu seksualnym oraz niegodziwym traktowaniu w celach seksualnych
- ⌘ Paneuropejski projekt o edukacji na temat cyfrowego obywatelstwa
- ⌘ Kampania przeciwko mowie nienawiści

IV. Zapewnienie strategii

---

62. Rada Europy ma zamiar zapewnić niniejszą Strategię poprzez dalsze koncentrowanie się na implementacji istniejących standardów, partnerstwach, komunikacji i oceny.

1. DOSTOSOWYWANIE STANDARDÓW DO DZIECI

63. By urzeczywistnić dla dzieci cele ustanowione w niniejszej Strategii, Rada Europy będzie koncentrować swoje zasoby na implementacji istniejących standardów. Intensywne wysiłki zostaną włożone we współpracę tam, gdzie taka potrzeba zostanie wyrażona przez państwo członkowskie, zostaną też udostępnione zasoby, na przykład poprzez dobrowolne wkłady państw członkowskich, czy przez wspólne programy. Kwestie praw dzieci znajdują się w głównym nurcie właściwych projektów współpracy i działalności innych sektorów Rady Europy.

64. W oparciu o osiągnięcia poprzedniej Strategii, tematyczny i krajowy monitoring Rady Europy w zakresie wykonywania Konwencji będzie nadal zajmował się prawami dziecka. Będzie się koncentrował na dawaniu państwom członkowskim widoczności i wsparcia w stosowaniu się do ustaleń mechanizmów monitoringu w zakresie praw dzieci. Zostanie to osiągnięte między innymi poprzez bardziej systematyczną współpracę Komitetem Praw Dziecka ONZ.

65. Biorąc pod uwagę istnienie szerokiego spektrum aktualnych standardów Rady Europy w zakresie praw dziecka, opracowywanie jakichkolwiek nowych standardów będzie poprzedzone wnikliwą oceną potrzeb i możliwości wykonania. Prawa dziecka będą nadal w głównym nurcie wszystkich właściwych nowych konwencji i zaleceń opracowywanych przez Radę Europy.

2. ANGAŻOWANIE WSZYSTKICH WŁAŚCIWYCH PODMIOTÓW

66. Implementacja niniejszej Strategii zależy od wielu aktorów: państw członkowskich, organizacji międzynarodowych, społeczeństwa obywatelskiego, rzeczników praw dziecka, sieci akademickich, sektora prywatnego i samych dzieci.

67. Implementacja niniejszej Strategii będzie prowadzona i oceniana przez komitet ad-hoc do spraw praw dziecka, który będzie odpowiadał przed Komitetem Ministrów Rady Europy. Komitet będzie się składał z przedstawicieli wszystkich 47 państw członkowskich Rady Europy i innych właściwych podmiotów.⁷⁸

68. W oparciu o wspólną deklarację Sekretarza Generalnego Rady Europy i Dyrektora Wykonawczego UNICEF z 2007 r., zarówno organizacje starające się o dalsze wzmocnienie Współpracy, by zmaksymalizować synergię pomiędzy ich programami, w tym poprzez zwiększenie koordynacji i odkrycie możliwości współpracy na poziomie regionalnym w kluczowych sferach priorytetowych, a gdy jest to właściwe, także na poziomie krajowym. Specjalny Przedstawiciel Sekretarza Generalnego ONZ do spraw Przemocy wobec Dzieci, Specjalny Sprawozdawca ONZ do spraw Handlu Dziećmi, Dziecięcej Prostytycji i Pornografii, Biuro Wysokiego Komisarza Praw Człowieka ONZ oraz Biuro Wysokiego Komisarza ONZ do spraw Uchodźców (UNHCR) to pozostali ważni partnerzy w tej kwestii.

69. Poprzez priorytety ustanowione w niniejszej Strategii, Rada Europy chce się przyczynić do ratyfikacji i implementacji Protokołów Fakultatywnych do Konwencji o prawach dziecka, o handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii i o procedurze komunikacji, jak również do implementacji Agendy ONZ 2030 na rzecz Zrównoważonego Rozwoju⁷⁹ wraz z jej szczególnymi doświadczeniami i możliwościami.

70. Ponadto Rada Europy będzie kontynuować swoją bliską współpracę z Unią Europejską, a w szczególności z Komisją Europejską i Agencją Praw Podstawowych, które są kluczowymi partnerami w promowaniu implementacji standardów Rady Europy. Zostaną zbadane możliwości jeszcze większego wzmocnienia tej współpracy. Rada Europy będzie też kontynuować swoją bliską współpracę z Radą Państw Morza Bałtyckiego (RPMB) i Międzynarodową Organizacją Frankofonii (OIF).

---

⁷⁸ Zakres zadań tego komitetu zostanie przedstawiony, wraz z niniejszą Strategią, Komitetowi Ministrów do przyjęcia.

⁷⁹ ZONZ A/Res/70/1 z dnia 25 września 2015 r., Transformacja naszego świata: Agenda 2030 na rzecz Zrównoważonego Rozwoju.

71. Rzecznicy praw dziecka i ich Europejska Sieć (ENOC), jak również międzynarodowe i krajowe NGOs są ważnymi partnerami Rady Europy w zakresie implementacji. Nadal badane będą możliwości zwiększenia przejrzystości i skuteczności współpracy ze społeczeństwem obywatelskim.

72. Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy, Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych, Konferencja Rady Europy międzynarodowych organizacji pozarządowych oraz Komisarz Praw Człowieka Rady Europy będą najważniejszymi partnerami w osiąganiu celów Strategii przez swoje własne mandaty i priorytety. Ponadto wszelkie właściwe komitety sterujące, eksperckie i ciała monitoringowe będą odgrywały ważną rolę w implementowaniu niniejszej Strategii. Bank Rozwoju Rady Europy może udzielać pożyczek państwom członkowskim w celu współfinansowania projektów infrastrukturalnych na korzyść dzieci.

73. Praca Rady Europy na rzecz praw dziecka będzie nadal koordynowana przez Wydział Praw Dziecka w ramach Dyrektoriatu Generalnego Demokracji. Międzysekretnariatowa Grupa Zadaniowa do spraw Praw Dzieci będzie ułatwiać wykonywanie tego zadania.

3. KOMUNIKOWANIE PRAW DZIECI

74. Podnoszenie świadomości praw dzieci wśród dzieci, rodziców, opiekunów, osób pracujących z dziećmi i twórców polityk to ogromne zadanie, które Rada Europy jest zdeterminowana wykonać wspólnie z państwami członkowskimi. Więcej wysiłków zostanie włożone w narzędzia komunikacji online i audiowizualnej, jak również w dalszą rozbudowę strony internetowej www.coe.int/children w europejski ośrodek z wszechstronną, dostępną i aktualną informacją o prawach dzieci.

4. PRZEPROWADZANIE OCENY

75. Postęp tej 6-letniej Strategii zostanie oceniony, biorąc pod uwagę cele, odnosząc się do oczekiwanego wpływu, wyników i skuteczności ustanowionych dla każdej priorytetowej sfery, w oparciu o zestaw wskaźników. Średniookresowa ocena z możliwością zmian zostanie przeprowadzona po trzech latach pod przewodnictwem państw członkowskich i innych właściwych podmiotów. Zostaną poczynione starania, by w ocenę i zmiany strategii należycie włączyć opinie dzieci. Ponadto Sekretariat będzie składał sprawozdanie z implementacji Strategii do Komitetu Ministrów co dwa lata.

Od czasu uruchomienia Programu „Budowanie Europy dla dzieci i z dziećmi” w Monako w 2006 r. Rada Europy wdrożyła strategię dla serii cykli polityk prowadzenia prac nad wzmocnieniem ochrony praw dziecka w Europie. Niniejszy dokument – przyjęty przez Komitet Ministrów Rady Europy – zawiera tekst Strategii na rzecz praw dziecka, która będzie implementowana w latach 2016-2021. Obejmuje ona sfery priorytetowe, by zagwarantować wszystkim dzieciom ich prawa, a mianowicie w sferze równych szans, uczestnictwa, życia wolnego od przemocy, przyjaznego dziecku wymiaru sprawiedliwości oraz ich praw w środowisku cyfrowym.

www.coe.int

Rada Europy to wiodąca organizacja praw człowieka na kontynencie. Składa się z 47 państw członkowskich, z których 28 jest członkami Unii Europejskiej. Wszystkie państwa członkowskie Rady Europy podpisały Europejską Konwencję Praw Człowieka, traktat stworzony po to, by chronić prawa człowieka, demokrację i rządy prawa. Europejski Trybunał Praw Człowieka nadzoruje implementację Konwencji w swoich państwach członkowskich.